

CRIMINALITEIT, VEILIGHEID EN RECHTEN VAN SLACHTOFFERS

SAMENVATTING

ENQUÊTE OVER
DE GRONDRECHTEN

3

Ervaringen met geweld

9

Ervaringen met intimidatie

12

Ervaringen met geselecteerde
vermogensdelicten en fraude

15

Ervaringen met aangifte van delicten bij de
politie en andere autoriteiten

18

Waarneming van delicten en het ondernemen
van actie

20

Vrees voor misdrijven en risicomijding

© Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, 2021

Overname met bronvermelding toegestaan.

Voor gebruik of reproductie van foto's of ander materiaal waarvan het auteursrecht niet bij het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten berust, moet rechtstreeks toestemming aan de rechthebbenden worden gevraagd.

Het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten noch enige persoon die optreedt namens het Bureau, is verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de volgende informatie.

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2021.

Print	ISBN 978-92-9461-181-9	doi:10.2811/263579	TK-06-20-041-NL-C
PDF	ISBN 978-92-9461-153-6	doi:10.2811/473640	TK-06-20-041-NL-N

Eigendomsrecht van de foto's:

Omslag: © AlexLinch/iStock

Pagina 5: © jayzynism/Adobe Stock

Pagina 8: © JackF/Adobe Stock

Pagina 11: © Daisy-Daisy/iStock

Pagina 14: © terovesalainen/Adobe Stock

Pagina 17: © kumikomini/iStock

Pagina 21: © krsmanovic/Adobe Stock

Door misdrijven – en met name geweldsmisdrijven – worden essentiële mensenrechten en grondrechten van slachtoffers geschonden. In het geval van geweldsmisdrijven zijn dat onder meer het recht op leven en op menselijke waardigheid, naast het recht op toegang tot de rechter wanneer aangifte wordt gedaan en op non-discriminatie bij de behandeling als slachtoffer. Daarnaast worden ook andere rechten geschonden, zoals rechten die betrekking hebben op eigendom en consumentenbescherming.

In deze samenvatting worden de belangrijkste inzichten uit het tweede hoofdverslag van het FRA op basis van zijn enquête over de grondrechten gepresenteerd. In het verslag wordt gekeken naar de ervaringen van mensen als slachtoffers van bepaalde delicten. Hierbij gaat het meer specifiek om de volgende delicten:

- geweld;
- intimidatie, zowel online als offline;
- en vermogensdelicten: inbraak, misbruik van iemands online bankrekening of betaalkaarten, en consumentenbedrog.

In het verslag wordt ook onderzocht hoe vaak slachtoffers aangifte doen van deze delicten bij de politie; daarnaast worden andere aspecten van intimidatie en geweld geanalyseerd, bijvoorbeeld de daders en waar de feiten hebben plaatsgevonden. De selectie van de misdrijven omvat zowel persoonsdelicten als vermogensdelicten, en zowel “traditionele” misdrijven zoals inbraken als misdrijven die online en offline worden begaan.

Daarnaast wordt geanalyseerd hoe bezorgd mensen zijn om slachtoffer te worden van een misdrijf en of zij op grond van de vermeende kans op geweldpleging of intimidatie hun gedrag hebben aangepast om zo situaties te vermijden waarin deze misdrijven zich kunnen voordoen.

In het verslag wordt ook onderzocht in hoeverre mensen bereid zijn tussenbeide te komen, aangifte te doen bij de politie of desgevraagd als getuige voor de rechtbank op te treden in drie hypothetische gevallen: lichamelijk geweld tussen partners, lichamelijk geweld tegen een kind en een milieudelict.

De hier gepresenteerde resultaten bieden de eerste gegevens van een EU-brede enquête over criminaliteit met betrekking tot de ervaringen van de bevolking in het algemeen met slachtofferschap van misdrijven, die kunnen worden gebruikt als uitgangspunt voor het beleid en de wetgeving van de Unie en de lidstaten betreffende de slachtoffers van misdrijven.

Enquête over de grondrechten: belangrijkste feiten

Via de enquête over de grondrechten zijn gegevens verzameld in 29 landen: 27 EU-lidstaten, het Verenigd Koninkrijk (destijds nog lid van de EU) en Noord-Macedonië (de enige niet-lidstaat met waarnemersstatus bij het FRA op het moment dat de enquête werd opgesteld). In ieder land heeft een representatieve steekproef aan respondenten deelgenomen, variërend van ongeveer 1 000 in de meeste landen tot ongeveer 3 000 in Frankrijk

en Duitsland. Na de vraaggesprekken, die tussen januari en oktober 2019 plaatsvonden, bedroeg het totale aantal respondenten 34 948.

De resultaten zijn zowel op EU-niveau als voor ieder land representatief voor mensen van 16 jaar en ouder die gewoonlijk hun verblijfplaats hebben in het land waar zij aan de enquête hebben deelgenomen.

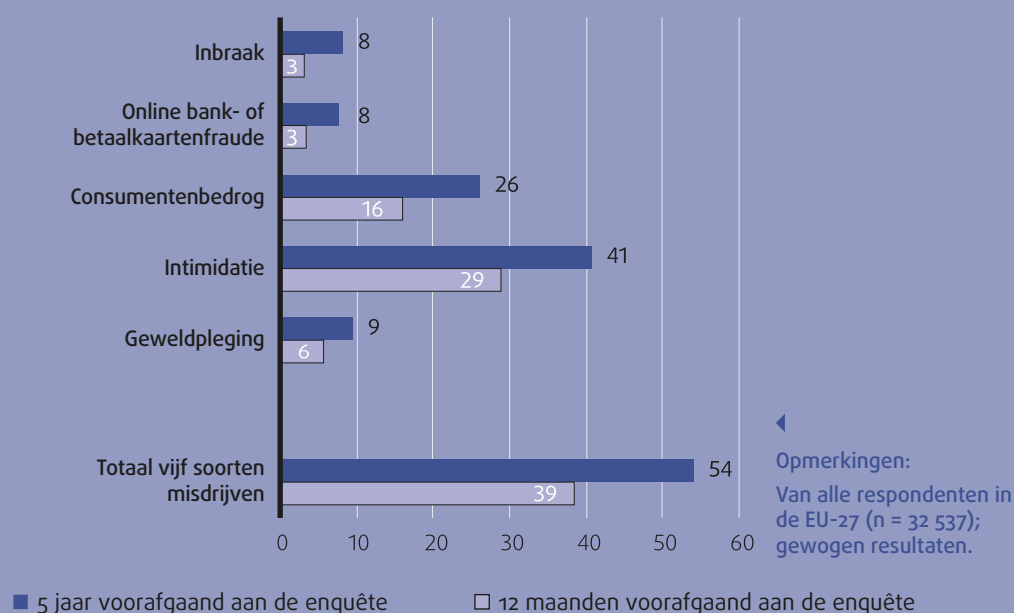
Algemeen niveau van slachtofferschap van misdrijven in de enquête

In de enquête over de grondrechten werd mensen gevraagd naar hun ervaringen met vijf soorten criminaliteit: inbraak, online bankfraude of fraude met betaalkaarten, consumentenbedrog, intimidatie en geweldpleging. In het verslag worden de resultaten voor elk van de vijf categorieën onderzocht.

Bij elkaar genomen had 54 % van de bevolking in de EU-27 in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met een of meer van deze soorten misdrijven en 39 % had daarmee te maken gehad in de laatste twaalf maanden voorafgaand aan de enquête. Tussen de vijf categorieën varieerde de mate van slachtofferschap sterk.

Van deze vijf misdrijven waren de meeste mensen het slachtoffer van intimidatie (41 % in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête), gevolgd door consumentenbedrog (26 %). Ervaringen met inbraak, online bankfraude of fraude met betaalkaarten komen minder vaak voor; minder dan één op de tien personen had daarmee in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad. De algemene statistieken betreffende ervaringen met criminaliteit, zowel in de vijf jaar als de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête, vertonen een nauwe samenhang met de cijfers over ervaringen met intimidatie en consumentenbedrog, aangezien dit de meest voorkomende misdrijven waren van de vijf soorten misdrijven die in de enquête werden meegenomen.

FIGUUR 1: ERVARINGEN MET DE VIJF MISDRIJVEN WAARNAAR IN DE ENQUÊTE WERD GEVRAAGD, IN DE VIJF JAAR EN DE TWAALF MAANDEN VOORAFGAAND AAN DE ENQUÊTE (EU-27, IN %)

Bron: FRA, Grondrechtenenquête 2019; gegevensverzameling in samenwerking met Centraal Bureau voor de statistiek (CBS, NL), Centre des technologies de l'information d'Etat (CTIE, LU) en Statistik Austria (AT)

Behalve naar de vijf genoemde soorten misdrijven werd in de enquête over de grondrechten aan respondenten gevraagd of een overheidsfunctionaris of ambtenaar hun om een gunst had gevraagd (zoals een geschenk of gift) in ruil voor een bepaalde dienst, of dit van hen verwacht had. In totaal 4 % van de bevolking in de EU-27 had hiermee in de afgelopen vijf jaar te maken gehad. Hun ervaringen verschilden echter sterk per lidstaat. In het **eerste verslag van het FRA over de grondrechtenenquête** worden deze resultaten meer in detail geanalyseerd.

ERVARINGEN MET GEWELD

Meer dan 22 miljoen mensen in de EU hebben in het jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met lichamelijk geweld.

- ★ Bijna een op de tien personen (9 %) in de EU-27 had in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken met lichamelijk geweld en 6 % had daarmee te maken in de laatste twaalf maanden voorafgaand aan de enquête. Dit komt erop neer dat meer dan 22 miljoen mensen in de EU-27 in één jaar tijd het slachtoffer zijn geworden van lichamelijk geweld (schatting gebaseerd op de extrapolatie van de enquêteresultaten naar de EU-bevolking).
- ★ Deze resultaten hebben betrekking op een of meer van de vier brede categorieën van lichamelijk geweld waarnaar in de enquête werd gevraagd: iemand die hen met de vlakke hand geslagen had, iets naar hen had gegooid, hen had geduwd of aan hun haar had getrokken; iemand die hen één keer met een vuist of ander pijnlijk voorwerp had geslagen; iemand die hen had geschopt, over de grond gesleept of in elkaar geslagen, of iemand die hen had geprobeerd te wurgen of te laten stikken.
- ★ De ervaringen variëren binnen de EU per land, met 3 % tot 18 % slachtoffers van lichamelijk geweld in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête. Deze verschillen tussen de lidstaten moeten worden afgezet tegen de officiële statistieken over door de politie geregistreerde criminaliteit in elk land (wat buiten het bestek van dit verslag valt), alsook tegen gegevens over patronen in de aangifte van delicten, die in een specifiek hoofdstuk van dit verslag worden onderzocht.
- ★ Jongeren (16-29 jaar) lopen het grootste risico op lichamelijk geweld, vergeleken met mensen uit andere leeftijdsgroepen, en ook vergeleken met andere sociaal-demografische kenmerken die in de enquête worden onderzocht. Bijna een op de vier personen (23 %) in de leeftijd van 16-29 jaar had in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken met lichamelijk geweld. In andere leeftijdscategorieën heeft een op de tien personen, of minder, in dezelfde periode te maken gehad met lichamelijk geweld.

FRA-ADVIES 1

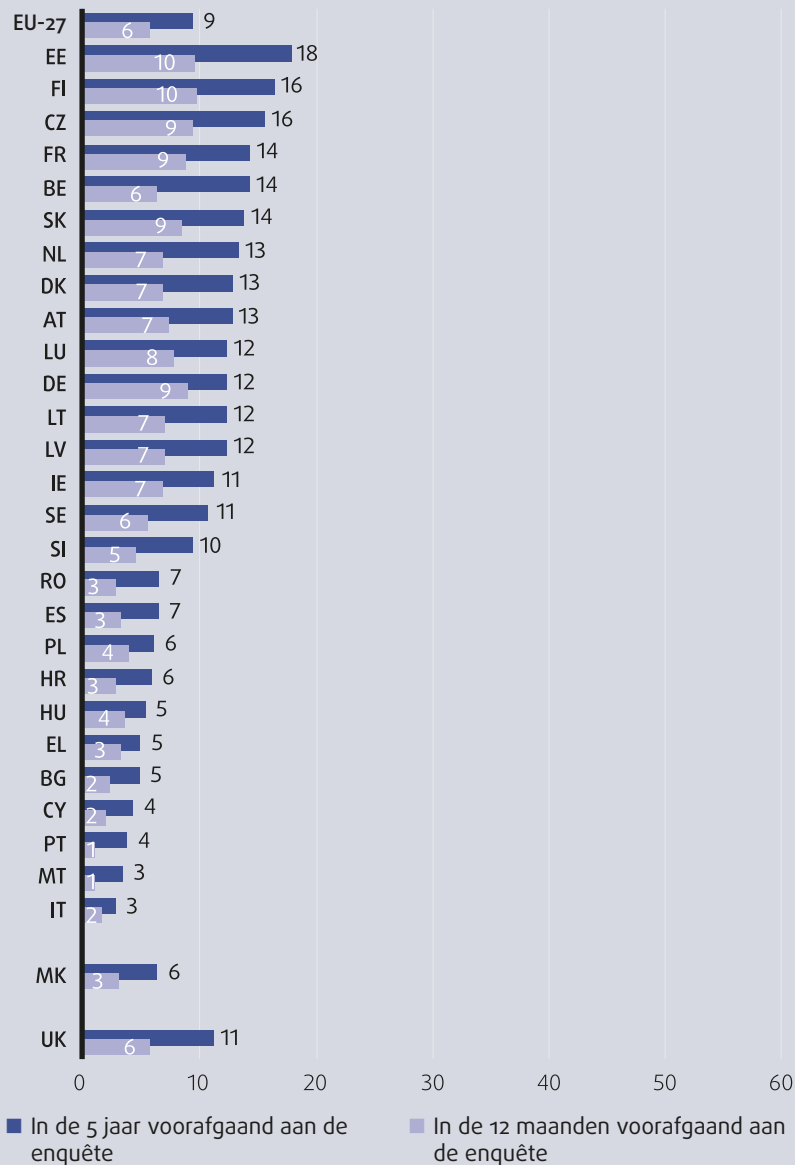
Uit de enquête blijkt dat lichamelijk geweld een verontrustende realiteit is in de EU. Overeenkomstig de richtlijn slachtofferrechten moeten de lidstaten meer inspanningen leveren om voor alle slachtoffers van strafbare feiten, met inbegrip van de kwetsbaarste slachtoffers, toegang tot de rechter te waarborgen door hun passende informatie, ondersteuning en bescherming te bieden en hun deelname aan de strafprocedure mogelijk te maken.

Jongeren krijgen veel meer dan andere leeftijdsgroepen met lichamelijk geweld te maken. Dit vraagt om maatregelen door de EU-lidstaten om ervoor te zorgen dat jongeren worden geïnformeerd over hun rechten en over de instanties tot wie zij zich kunnen richten als zij slachtoffer worden van lichamelijk geweld. In deze leeftijdsgroep kunnen bepaalde ervaringen met geweld zich voordoen op school of in het hoger onderwijs, waar het wordt gepleegd door leeftijdsgenoten van het slachtoffer. Daarom is het belangrijk om gerichte maatregelen voor deze gevallen te treffen.

Daarnaast moeten de EU-lidstaten gerichte maatregelen nemen om te voorkomen dat lichamelijk geweld wordt gepleegd tegen personen met een handicap, tegen etnische minderheden en tegen lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en interseksuele personen, die meer dan anderen met lichamelijk geweld – en intimidatie – worden geconfronteerd. Deze groepen zijn niet alleen vatbaar voor lichamelijk geweld in het algemeen maar ook voor door haat ingegeven incidenten, zoals blijkt uit gerichte enquêtes van het FRA onder specifieke groepen. Dit kan het gevoel van veiligheid bij deze groepen negatief beïnvloeden.

- ★ Andere groepen die vaker te maken hebben met lichamelijk geweld dan gemiddeld voor de gehele bevolking, zijn mensen die zich als deel van een etnische minderheid beschouwen (22 % in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête), mensen die zichzelf als lesbisch, homoseksueel, biseksueel of "anders" beschouwen (19 %), en mensen met beperkingen in hun gebruikelijke activiteiten als gevolg van een gezondheidsprobleem of een handicap (17 %).

FIGUUR 2: ERVARINGEN VAN LICHAAMELIJK GEWELD IN DE VIJF JAAR EN IN DE TWAALF MAANDEN VOORAFGAAND AAN DE ENQUÊTE, PER LAND (%)

Opmerkingen:
Van alle respondenten in de EU-27, Noord-Macedonië en het Verenigd Koninkrijk (n = 34 948); gewogen resultaten.

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

Geweld is een duidelijke schending van de rechten van slachtoffers, met name van hun menselijke waardigheid en hun recht op integriteit (artikelen 2 en 3 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie [het Handvest]). Overeenkomstig de richtlijn slachtofferrechten moet het slachtoffer van een geweldsmisdrijf worden erkend als de persoon die door de dader is benadeeld, worden beschermd tegen herhaalde victimisatie, toegang krijgen tot de rechter en in staat worden gesteld deel te nemen aan de strafprocedure. Uit de enquête blijkt dat jaarlijks een aanzienlijk aantal mensen in de EU te maken krijgt met lichamelijk geweld. De enquête over geweld tegen vrouwen van het FRA ondersteunt die bevinding, net als andere FRA-enquêtes die betrekking hadden op de ervaringen met geweld onder groepen zoals immigranten en etnische minderheden, en lhbtï-personen.

Zoals in de eerste EU-strategie voor de rechten van slachtoffers (2020-2025) wordt erkend, is het voor de kwetsbaarste slachtoffers, zoals slachtoffers van gendergerelateerd geweld, minderjarige slachtoffers, slachtoffers met een beperking of slachtoffers van haatmisdrijven, bijzonder moeilijk om strafrechtelijke procedures te doorlopen en met de nasleep van strafbare feiten om te gaan. In dit verband vereist de richtlijn slachtofferrechten dat er passende structuren voorhanden zijn die voorzien in algemene en gespecialiseerde hulporganisaties en bescherming overeenkomstig de individuele behoeften van slachtoffers. Om slachtoffers met specifieke beschermingsbehoeften te herkennen, moeten de lidstaten volgens de

richtlijn bijzondere aandacht besteden aan gevallen van geweld in een hechte relatie en gendergerelateerd geweld, seksueel geweld, haatmisdrijven en andere misdrijven die verband houden met de persoonlijke kenmerken van slachtoffers, en slachtoffers met een handicap.

Overeenkomstig de artikelen 8 en 9 van de richtlijn slachtofferrechten moeten slachtoffers met specifieke behoeften toegang hebben tot gespecialiseerde hulporganisaties met voldoende personeel en financiering. Volgens artikel 18 moeten er ook speciale maatregelen worden genomen om deze slachtoffers te beschermen tegen het risico van secundaire victimisatie (als gevolg van hun behandeling door de politie en het strafrechtstelsel) en herhaalde victimisatie (wanneer zij opnieuw slachtoffer worden), intimidatie en vergelding (door de dader[s]).

Andere specifieke afgeleide EU-instrumenten, zoals het kaderbesluit over racisme en vreemdelingenhaat, onderstrepen eveneens de rechten van specifieke groepen kwetsbare slachtoffers. Met betrekking tot minderjarige slachtoffers verplicht de richtlijn slachtofferrechten de lidstaten ervoor te zorgen dat de belangen van het kind op de eerste plaats komen en per geval worden beoordeeld. Een kindvriendelijke aanpak, waarbij voldoende rekening wordt gehouden met de leeftijd, het ontwikkelingsniveau, de meningen, behoeften en zorgen van het kind, moet daarbij prevaleren (artikel 1, lid 2).

Artikel 16, lid 4, van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap roept de staten die partij zijn specifiek op "alle passende maatregelen [te nemen] om het fysieke, cognitieve en psychologische herstel, de rehabilitatie en de terugkeer in de maatschappij van personen met een handicap die het slachtoffer zijn van enige vorm van uitbuiting, geweld of misbruik te bevorderen, waaronder door middel van het verschaffen van dienstverlening op het gebied van bescherming".

Wat beleidsinstrumenten betreft, bevat het EU-actieplan tegen racisme 2020-2025 concrete maatregelen om racistische haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen aan te pakken, terwijl in het strategisch EU-kader voor de Roma 2020-2030 de ervaringen van Roma met haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen onder de aandacht worden gebracht. Volgens de EU-strategie voor gelijkheid van lhbtïq+-personen 2020-2025 is het waarborgen van de veiligheid van lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender, niet-binaire, interseksuele en queer personen een van de vier belangrijkste gebieden die moeten worden aangepakt.

CONTEXT VAN GEWELD: AANDACHT VOOR DE ERVARINGEN VAN VROUWEN EN MANNEN

Vrouwen hebben onevenredig vaak te maken met lichamelijk geweld in eigen huis, terwijl mannen vaak te maken krijgen met geweld op openbare plekken.

FRA-ADVIES 2

De EU-lidstaten moeten – naast de maatregelen die nodig zijn om deze slachtoffers aan te moedigen en in staat te stellen aangifte te doen van strafbare feiten (zie [advies 5](#)) – overwegen specifieke maatregelen in te voeren om te zorgen voor gerichte ondersteuning van slachtoffers van huiselijk geweld. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat de door de richtlijn slachtofferrechten gewaarborgde rechten in de praktijk effectief kunnen worden uitgeoefend door de personen – waaronder onevenredig veel vrouwen – die slachtoffer zijn van huiselijk geweld of geweld door gezins- of familieleden, en die daardoor moeite hebben om steun te krijgen om de geweldspiraal te doorbreken en om toegang tot de rechter te krijgen. Deze specifieke maatregelen kunnen onder meer bestaan uit opleidingen en specifieke richtsnoeren voor beroepskrachten die in contact staan met slachtoffers (zoals zorgprofessionals of leerkrachten) over hoe misdrijven die zich thuis voordoen, kunnen worden herkend en hoe daarmee op passende wijze kan worden omgegaan. In dit verband wordt de Europese Commissie ook aangemoedigd om de vakkennis en het potentieel van het onlangs opgerichte platform voor de rechten van slachtoffers te benutten.

De EU en alle EU-lidstaten die dat nog niet hebben gedaan, worden aangemoedigd om het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) te ratificeren. Daarnaast worden de EU-instellingen en de lidstaten aangemoedigd om gebruik te maken van de gegevens uit de enquête over de grondrechten en de vorige enquête van het FRA over geweld tegen vrouwen wanneer zij onderzoek doen naar lacunes in de bestaande wetgeving, alsook naar manieren om gendergerelateerd geweld doeltreffender aan te pakken door middel van de huidige wetgeving en beleidsmaatregelen, in overeenstemming met het plan van aanpak dat de Commissie uiteen heeft gezet in de EU-strategie voor de rechten van slachtoffers en de strategie inzake gendergelijkheid 2020-2025.

★ Lichamelijk geweld tegen mannen (met specifieke uitzondering van seksueel geweld) vond het vaakst plaats in openbare gelegenheden (39 %), zoals straten, parken of andere openbare plaatsen. Gevallen van lichamelijk geweld tegen vrouwen (wederom met specifieke uitzondering van seksueel geweld) vonden het vaakst plaats in hun eigen huis (37 %).

★ Bij mannen ging het bij deze incidenten meestal om een dader die zij niet kenden (42 %). Bij lichamelijk geweld tegen vrouwen ging het daarentegen meestal om een gezins- of familielid.

Deze enquêteresultaten moeten in samenhang worden gelezen met de eerdere bevindingen van de FRA-enquête over geweld tegen vrouwen, waarin de ervaringen van vrouwen met geweld, met inbegrip van partnergeweld en seksueel geweld, waarvan vrouwen onevenredig vaak het slachtoffer worden, meer in detail werden gemeten.

★ In de meeste gevallen van lichamelijk geweld was de dader een man of een groep mannen. Hiervan was sprake in 72 % van de gevallen van lichamelijk geweld tegen mannen en 60 % van de gevallen bij vrouwen.

De vraag of er bij het lichamelijke geweld sprake was van incidenten van seksuele aard, werd door meer vrouwen (13 %) dan mannen (10 %) bevestigend beantwoord. In dit verband is het belangrijk op te merken dat slachtoffers van lichamelijk geweld volgens de gegevens vaker psychische gevolgen en letsel ondervinden wanneer deze incidenten gepaard gaan met seksuele handelingen. In totaal zegt 51 % van de mannen dat het meest recente geval van (niet-seksueel) lichamelijk geweld voor hen geen psychische gevolgen heeft gehad, tegenover 30 % van de vrouwen. Daarentegen zegt 34 % van de vrouwen dat zij vier of meer soorten psychische gevolgen hebben ondervonden van een geval van lichamelijk geweld dat ook seksuele aspecten had, tegenover 9 % van de mannen.

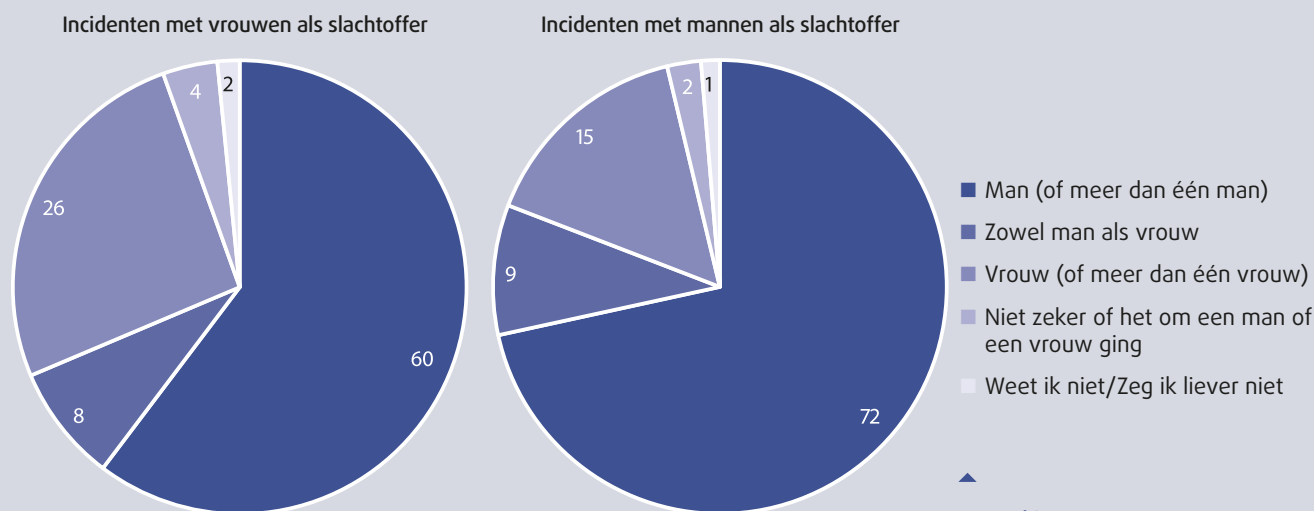
De resultaten van de enquête wijzen op belangrijke verschillen tussen de ervaringen die vrouwen en mannen met geweld hebben. Deze verschillen hebben een bepalende invloed op de gevolgen voor slachtoffers en de toegang van slachtoffers tot de rechter. Wanneer geweld plaatsvindt op een openbare plek, zijn er vaker andere mensen in de buurt die tussenbeide kunnen komen of als getuige kunnen optreden, terwijl dit veelal niet het geval is wanneer het geweld thuis plaatsvindt. Dit betekent dat vrouwen en mannen als slachtoffer van geweld vaak in een verschillende positie verkeren wanneer zij hulp zoeken, incidenten bij de politie aangeven of incidenten door de rechtbank laten onderzoeken.

In dit verband besteedt de EU-strategie voor de rechten van slachtoffers 2020-2025 bijzondere aandacht aan maatregelen die nodig zijn om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van slachtoffers van gendergerelateerd geweld. Hierin worden acties beschreven die erop gericht zijn de rechten van deze groep slachtoffers te versterken, onder meer door hun fysieke bescherming te verbeteren, een EU-netwerk voor de preventie van gendergerelateerd geweld en huiselijk geweld op te zetten, en EU-financiering beschikbaar te stellen. In het platform voor de rechten van slachtoffers zijn alle organen op EU-niveau verenigd die relevant zijn voor de rechten van slachtoffers. De Commissie streeft er ook naar een voortdurende uitwisseling van beste praktijken en andere vormen van kruisbestuiving tussen de EU-strategie voor de rechten van slachtoffers en andere instrumenten te bevorderen, zoals de Europese strategie inzake gendergelijkheid 2020-2025.

Gezien de onevenredig grote rol van mannen als geweldplegers, en overeenkomstig artikel 84 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie inzake misdaadpreventie, moet de EU het optreden van de lidstaten op het gebied van misdaadpreventie stimuleren en ondersteunen. Dergelijke maatregelen zouden gericht moeten zijn op de invoering van maatregelen om jongens en jonge mannen zodanig te trainen dat zij conflicten kunnen oplossen zonder geweld of misbruik, en zodat zij meisjes en vrouwen – evenals andere jongens en mannen – met respect behandelen, met inachtneming van de relevante mensenrechtelijke waarden, waaronder menselijke waardigheid, gelijkheid en non-discriminatie.

De lidstaten worden aangemoedigd strafrechtelijke sancties te introduceren die de mogelijkheid bieden om mannelijke delinquenten te rehabiliteren en hen te helpen zich te ontwikkelen tot verantwoordelijke en respectvolle personen. Dit kan een cursus zelfbeheersing zijn, waarbij de nodige aandacht wordt besteed aan genderrollen en stereotypen met betrekking tot mannelijke agressie. De lidstaten die dat nog niet hebben gedaan, worden aangemoedigd om genderbewuste trainingen in agressiebeheersing als strafrechtelijke sanctie in te voeren, teneinde het aantal gevallen van herhaalde victimisatie te verminderen, overeenkomstig artikel 18 van de richtlijn slachtofferrechten.

FIGUUR 3: GESLACHT VAN GEWELDPLEGERS, INCIDENTEN MET VROUWEN EN MANNEN ALS SLACHTOFFER (EU-27, IN %)

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

Opmerkingen:

Van de respondenten in de EU-27 die in de enquête het meest recente gewelddadige incident hebben beschreven (n = 3 230; vrouwen: n = 1 573, mannen: n = 1 657); gewogen resultaten.

Overeenkomstig de artikelen 8 en 9 van de richtlijn slachtofferrechten moeten de lidstaten ervoor zorgen dat vrouwen die te maken hebben met geweld thuis of geweld door gezins- of familieleden en hierdoor moeite hebben om steun te krijgen om de geweldscyclus te doorbreken en toegang te krijgen tot de rechter, toegang hebben tot gespecialiseerde hulporganisaties met voldoende personeel en financiering. Artikel 18 vereist ook dat er speciale maatregelen beschikbaar zijn om deze slachtoffers te beschermen tegen het risico van secundaire victimisatie, herhaalde victimisatie, intimidatie en vergelding.

Aangezien de resultaten van de enquête de gendergerelateerde aard van geweld onderstrepen, gezien de verschillende ervaringen van vrouwen en mannen, kunnen de bevindingen worden gelezen in samenhang met specifieke mensenrechtendocumenten waarin de noodzaak van genderbewust onderwijs wordt benadrukt. Zo verplicht artikel 10 van het CEDAW de verdragsstaten om op onderwijsgebied te zorgen voor de uitbanning van elke stereotiepe opvatting van de rol van mannen en vrouwen, en in artikel 14 van het Verdrag van Istanbul wordt het belang benadrukt van onderwijs dat de gelijkheid van vrouwen en mannen, niet-stereotiepe genderrollen, wederzijds respect en geweldloze conflictoplossing in interpersoonlijke relaties bevordert.

Tot op heden is het Verdrag van Istanbul van de Raad van Europa het meest omvattende internationale instrument betreffende geweld tegen vrouwen. Het bevat maatregelen die van cruciaal belang zijn voor de bestrijding van partnergeweld, zoals gerichte strafrechtelijke bescherming tegen partnergeweld, een doeltreffend systeem van beschermingsbevelen en gespecialiseerde hulporganisaties die beschikbaar zijn voor alle vrouwen die het slachtoffer worden van gewelddadige partners of ex-partners. Op het moment dat dit verslag werd opgesteld, hadden 21 EU-lidstaten het Verdrag van Istanbul geratificeerd en hadden zes het verdrag ondertekend, maar nog niet geratificeerd¹. De EU heeft het verdrag ook ondertekend, maar moet het nog ratificeren.

Uit hoofde van de EU-strategie voor de rechten van slachtoffers moeten de lidstaten nationale strategieën voor de rechten van slachtoffers ontwikkelen die een gecoördineerde en horizontale aanpak van de rechten van slachtoffers waarborgen, onder meer door de rechten van slachtoffers te integreren in beleidsgebieden zoals onderwijs.

¹ In januari 2021 hadden de volgende EU-lidstaten het Verdrag van Istanbul geratificeerd: België, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Kroatië, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Spanje en Zweden. Van de landen die aan de enquête over de grondrechten hebben deelgenomen, heeft Noord-Macedonië het verdrag ook geratificeerd. De volgende EU-lidstaten hebben het verdrag ondertekend, maar moeten het nog ratificeren: Bulgarije, Hongarije, Letland, Litouwen, Slowakije en Tsjechië. Het Verenigd Koninkrijk heeft het verdrag ook ondertekend, maar heeft het nog niet geratificeerd.

ERVARINGEN MET INTIMIDATIE

Bijna 110 miljoen mensen in de EU hebben in het jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met verschillende vormen van intimidatie.

- ★ In de EU-27 kregen twee op de vijf mensen (41 %) in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken met intimidatie, variërend van rechtstreekse beledigende en bedreigende opmerkingen tot beledigende en bedreigende gebaren en berichten die online werden verstuurd, onder meer via sociale media. In de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête had 29 % te maken met intimidatie. Dit komt erop neer dat bijna 110 miljoen mensen in de EU-27 in één jaar tijd het slachtoffer zijn geworden van intimidatie (schatting gebaseerd op de extrapolatie van de enquêteresultaten naar de EU-bevolking).
- ★ De ervaringen met intimidatie variëren van 46 % tot 9 %, afhankelijk van het land (in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête).
- ★ De meest voorkomende vorm van intimidatie waarmee mensen in de EU te maken krijgen, bestaat uit aanstootgevende of bedreigende opmerkingen in eigen persoon; in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête had 32 % van de respondenten daar mee te maken gehad.
- ★ In totaal heeft 14 % van de mensen in de EU in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met online intimidatie. Daarbij kan het gaan om het ontvangen van aanstootgevende of bedreigende e-mails of tekstberichten, of om aanstootgevende of bedreigende opmerkingen die online over hen worden verspreid.
- ★ Drie op de vijf personen (61 %) in de leeftijdsgroep 16-29 jaar had in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken met intimidatie. In totaal heeft 27 % in dezelfde leeftijdsgroep en in dezelfde periode te maken gehad met online intimidatie. Dat is het hoogste percentage van alle leeftijdsgroepen; de ervaringen met intimidatie nemen af naarmate de leeftijd toeneemt.
- ★ Hoewel de mate van intimidatie vergelijkbaar is voor vrouwen en mannen, gaf 18 % van de vrouwen aan dat het meest recente geval van intimidatie van seksuele aard was, tegenover 6 % van de mannen.
- ★ Hoewel het gemiddelde percentage van intimidatie 41 % bedraagt (over een periode van vijf jaar), blijkt dat er sprake is van hogere percentages wanneer de gegevens worden uitgesplitst naar specifieke sociaal-demografische groepen (voor dezelfde periode): 57 % voor mensen die zichzelf identificeren als lesbisch, homoseksueel, biseksueel of "anders"; 54 % voor mensen die geen staatsburger zijn van het land waar zij wonen; 51 % voor personen die in een andere EU-lidstaat zijn geboren; 49 % voor buiten de EU geboren personen; en 50 % voor met een handicap (mensen die moeite hebben met hun gebruikelijke activiteiten als gevolg van een gezondheidsprobleem of handicap).

FRA-ADVIES 3

Gezien het wijdverbreide karakter van intimidatie moet de EU overwegen de bestaande wetgevings- en beleidsmaatregelen tegen intimidatie, met inbegrip van seksuele intimidatie, en alle mogelijke situaties waar intimidatie plaatsvindt (ook op internet) te herzien, met inbegrip van intimidatie buiten de werkplek en het onderwijs.

Gezien de onevenredige gevolgen van intimidatie – met name online intimidatie – voor jongeren moeten de EU-lidstaten ervoor zorgen dat slachtoffers toegang hebben tot eenvoudige en doeltreffende methoden om aangifte te doen van incidenten en deze te laten onderzoeken. De EU kan de lidstaten in dit verband ondersteunen door bijvoorbeeld via de toekomstige wet inzake digitale diensten te zorgen voor geharmoniseerde regels voor de bestrijding van illegale online inhoud, met inbegrip van het aanzetten tot geweld, haat en discriminatie.

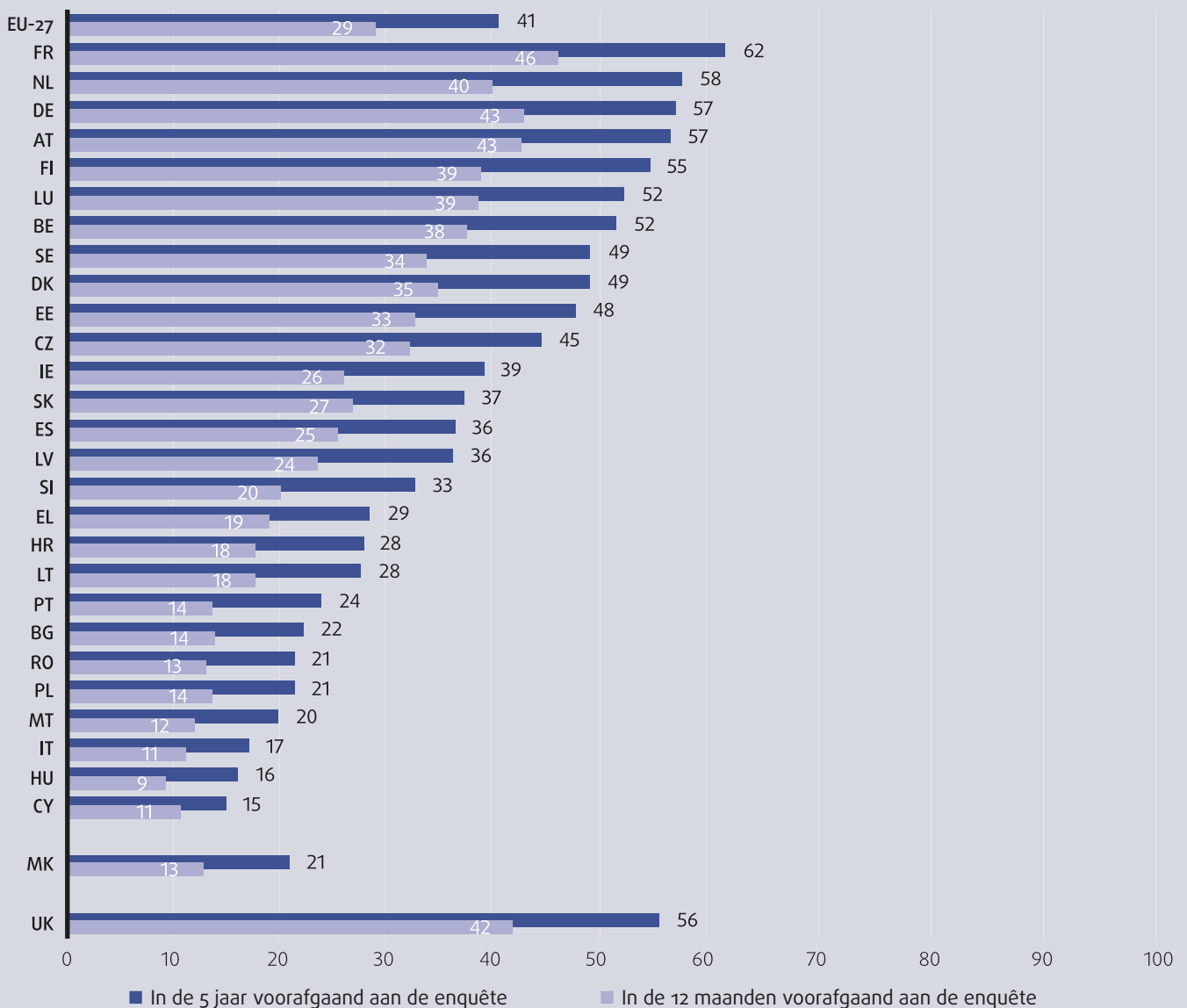
Gezien de bevindingen in deze en verschillende andere verslagen van het FRA betreffende de gevolgen van door haat ingegeven intimidatie voor verschillende groepen in de samenleving, moeten de EU-lidstaten ervoor zorgen dat zij de bescherming die wordt geboden door de EU-richtlijn inzake de rechten van slachtoffers volledig toepassen, waarbij alle slachtoffers van haatmisdrijven gelijk worden behandeld, ongeacht het kenmerk waar de daders op doelen. Dit zou in overeenstemming zijn met het beginsel van non-discriminatie, volgens hetwelk strafrechtelijke maatregelen gelijkelijk van toepassing moeten zijn op alle discriminatiegronden die onder artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie vallen. Het zou ook in overeenstemming zijn met de plannen van de Commissie om voor te stellen de lijst van Euromisdrijven uit te breiden tot alle vormen van haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen.

- ★ Intimidatie waarbij geen sprake is van seksuele handelingen wordt vaak gepleegd door iemand die het slachtoffer niet kent (52 % van de incidenten bij vrouwen en 59 % van de incidenten bij mannen). Vrouwen hebben echter vaker dan mannen te maken met intimidatie waarbij sprake is van seksuele handelingen door voorheen onbekende daders: 72 % van de gevallen van seksuele intimidatie bij vrouwen werd gepleegd door onbekende personen, tegenover 40 % van de gevallen bij mannen. Bovendien geeft 57 % van de vrouwen aan dat intimidatie van seksuele aard plaatsvond in het openbaar – op straat, in een park of op een andere openbare plaats – tegenover 30 % van de gevallen van seksuele aard waarmee mannen te maken kregen.
- ★ Bij gevallen van intimidatie waarbij geen sprake was van seksuele handelingen was de dader volgens 77 % van de mannen en 58 % van de vrouwen een man (of een groep mannen).

Opmerkingen:

Van alle respondenten in de EU-27, Noord-Macedonië en het Verenigd Koninkrijk (n = 34 948); gewogen resultaten.

FIGUUR 4: ERVARINGEN MET INTIMIDATIE IN DE VIJF JAAR EN DE TWAALF MAANDEN VOORAFGAAND AAN DE ENQUÊTE, PER LAND (%)

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

Uit de enquête blijkt dat veel mensen in de EU worden blootgesteld aan verschillende vormen van intimidatie, maar dat er sprake is van aanzienlijke verschillen wanneer de bevolking in specifieke groepen wordt uitgesplitst.

Met name jongeren worden veel vaker geconfronteerd met intimidatie dan ouderen, onder meer in de vorm van online intimidatie. De EU heeft in dit verband al één maatregel genomen: met de wijziging van de richtlijn audiovisuele mediadiensten in 2018 wordt beoogd de morele ontwikkeling van minderjarigen beter te beschermen. Bovendien heeft de Europese Commissie aangekondigd een wetgevingspakket inzake digitale diensten voor te stellen om het rechtskader dat werd vastgesteld met de richtlijn inzake elektronische handel (Richtlijn 2000/31/EG) te moderniseren. Het wetgevingspakket inzake digitale diensten zal naar verwachting regels bevatten voor de aanpak van illegale online inhoud (bijvoorbeeld het aanzetten tot geweld, haat of discriminatie op grond van ras, etnische afkomst, gender of seksuele geaardheid). In zijn resolutie over de EU-strategie voor jongeren 2019-2027 merkt de Raad van de EU op dat ervoor moet worden gezorgd dat jongeren haatzaaiende uitlatingen en discriminatie zowel online als offline kunnen herkennen en melden².

Mensen met een ernstig gezondheidsprobleem of een handicap, personen die in het buitenland zijn geboren of tot een etnische minderheid behoren, en lhbt-personen hebben allemaal vaker met intimidatie te maken dan gemiddeld. Het is denkbaar dat dit deels te wijten is aan de blootstelling van deze groepen aan door haat ingegeven intimidatie. In dit verband wordt in het kaderbesluit van 2008 betreffende racisme en vreemdelingenhaat de noodzaak erkend om groepen personen of leden van een dergelijke groep – gedefinieerd aan de hand van ras, huidskleur, godsdienst, afstamming, dan wel nationale of etnische afkomst – te beschermen tegen gedragingen die aanzetten tot geweld en haat. Aan andere groepen die volgens de enquêtegegevens aan hoge niveaus van intimidatie worden blootgesteld, zoals mensen met een ernstig gezondheidsprobleem of een handicap en

lhbt-personen, wordt door het EU-recht echter niet hetzelfde niveau van bescherming tegen mogelijke haatmisdrijven geboden. De verwijzing naar slachtoffers van “strafbare feiten die zijn ingegeven door vooroordelen of discriminatie” (artikel 22, lid 3) in de richtlijn slachtofferrechten komt tot op zekere hoogte aan deze situatie tegemoet, aangezien zij alle slachtoffers van haatmisdrijven op voet van gelijkheid stelt, ongeacht het kenmerk waarop de daders zich beroepen.

In het jaarlijkse werkprogramma van de Commissie voor 2021 werden op dit gebied verdere ontwikkelingen in de EU-wetgeving aangekondigd. Hierin wordt onder meer gesproken over een nieuw initiatief om de lijst van EU-misdrijven uit te breiden tot alle vormen van haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen, ongeacht ras, godsdienst, gender, seksualiteit of andere gronden.

Intimidatie is gendergerelateerd. Vrouwen hebben naar verhouding veel meer te maken met intimidatie van seksuele aard door onbekenden. Deze incidenten worden voor het overgrote deel gepleegd door mannen en vinden vaak plaats in een openbare setting, zoals uit de gegevens blijkt. Het huidige toepassingsgebied van de EU-wetgeving inzake gendergelijkheid beperkt de erkenning van intimidatie – en de gendergerelateerde aard ervan – tot de arbeidsmarkt en het aanbod van goederen en diensten³. In overweging 17 van de richtlijn slachtofferrechten wordt seksuele intimidatie erkend als een vorm van gendergerelateerd geweld – dat wil zeggen een vorm van discriminatie en een schending van de fundamentele vrijheden van het slachtoffer – en wordt bepaald dat slachtoffers van seksuele intimidatie dienovereenkomstig bescherming verdienen.

² Raad van de Europese Unie (2018), **Resolutie van de Raad van de Europese Unie en van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen over een kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken: De EU-strategie voor jongeren 2019-2027** (2018/C 456/01), PB C 456.

³ Richtlijn 2006/54/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van mannen en vrouwen in arbeid en beroep (herschikking); Richtlijn 2004/113/EG van de Raad van 13 december 2004 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de toegang tot en het aanbod van goederen en diensten; Richtlijn 2010/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2010 betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen en tot intrekking van Richtlijn 86/613/EEG van de Raad.

ERVARINGEN MET GESELECTEERDE VERMOGENSDELICTEN EN FRAUDE

Een op de zes mensen in de EU (16 %) heeft in het jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met consumentenbedrog.

FRA-ADVIES 4

De EU en de lidstaten moeten aandacht blijven besteden aan vermogensdelicten, met inbegrip van grensoverschrijdende delicten, door middel van de verschillende netwerken die op EU-niveau aanwezig zijn, waaronder het EU-netwerk inzake criminaliteitspreventie. In dit verband moeten zij ook overwegen bewustmakingscampagnes uit te voeren en instrumenten te ontwikkelen ter voorkoming van vermogensdelicten, met inbegrip van inbraken, naast online bankfraude en fraude met betaalkaarten.

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat de bestaande EU-wetgeving op dit gebied, waaronder de wetgeving inzake fraudebestrijding en de consumentenwetgeving, in de praktijk doeltreffend ten uitvoer wordt gelegd. De enquêteresultaten kunnen daarbij als leidraad dienen. De EU-lidstaten zouden bijvoorbeeld kunnen overwegen gespecialiseerde teams op te richten of bestaande teams uit te breiden om gevallen van onlinefraude doeltreffend te onderzoeken, waarbij moet worden gewaarborgd dat slachtoffers van online strafbare feiten gemakkelijk aangifte kunnen doen. Zij moeten ook maatregelen overwegen om bij de consumentenbescherming rekening te houden met de hedendaagse realiteit, met name het gemak waarmee grensoverschrijdende en onlinetransacties kunnen worden uitgevoerd, in het geval van (online) consumentenfraude, overeenkomstig de nieuwe consumentenagenda 2020-2025.

De nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van en het toezicht op het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, moeten met name rekening houden met het hogere percentage inbraken, online bankfraude en betaalkaartenfraude waarmee mensen die beperkingen ondervinden bij hun gebruikelijke activiteiten (als gevolg van een gezondheidsprobleem of handicap) te maken hebben, teneinde tegemoet te komen aan de uitdagingen van sommige van de meest kwetsbare personen in de samenleving.

Inbraak

- ★ In totaal heeft 8 % van de mensen in de EU-27 in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met een inbraak in hun woning of een ander vermogensdelict. In de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête bedroeg dit percentage 3 %.
- ★ Afhankelijk van het land lopen de ervaringen met inbraken (in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête) uiteen van 14 % tot 2 %.
- ★ Bepaalde mensen in de samenleving hebben vaker met inbraken te maken dan anderen. Dit zijn onder meer mensen die beperkingen ondervinden bij hun gebruikelijke activiteiten (door een gezondheidsprobleem of handicap) en mensen die zichzelf identificeren als behorend tot een etnische minderheid. Verschillen in geslacht, leeftijd, opleiding, stedelijke/landelijke status en het vermogen om rond te komen houden geen verband met verschillen in inbraakpercentages in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête.

Fraude

- ★ In de EU-27 heeft 8 % van de mensen in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met online bank- of betaalkaartenfraude (d.w.z. met een creditcard of debetkaart). In de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête bedroeg dit percentage 3 %.
- ★ De ervaringen met online bankfraude of betaalkaartenfraude variëren van 19 % tot 1 %, afhankelijk van het land. Dit kan deels worden verklaard door het aandeel onlinetransacties in de verschillende lidstaten.
- ★ Het percentage slachtoffers van online bankfraude en betaalkaartenfraude verschilt niet noemenswaardig op basis van de meeste onderzochte sociaal-demografische kenmerken. 14 % van de mensen met beperkingen in hun gebruikelijke activiteiten (als gevolg van een gezondheidsprobleem of handicap) heeft echter in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met online bank- of betaalkaartenfraude, vergeleken met 6 % van de mensen zonder dergelijke beperkingen.
- ★ Een op de vier mensen in de EU-27 (26 %) is in het jaar voorafgaand aan de enquête het slachtoffer geworden van consumentenbedrog. Dit omvat fraude of misleiding wat betreft de hoeveelheid, kwaliteit, prijsstelling of levering van gekochte goederen, artikelen of diensten. In de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête had 16 % te maken met consumentenbedrog.
- ★ De ervaringen met consumentenbedrog (in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête) variëren van 46 % tot 8 %, afhankelijk van het land.
- ★ Van de onderzochte sociaal-demografische categorieën hebben jongeren en hoogopgeleiden vaker te maken met consumentenbedrog dan oudere leeftijdsgroepen en jongeren met een lager opleidingsniveau.

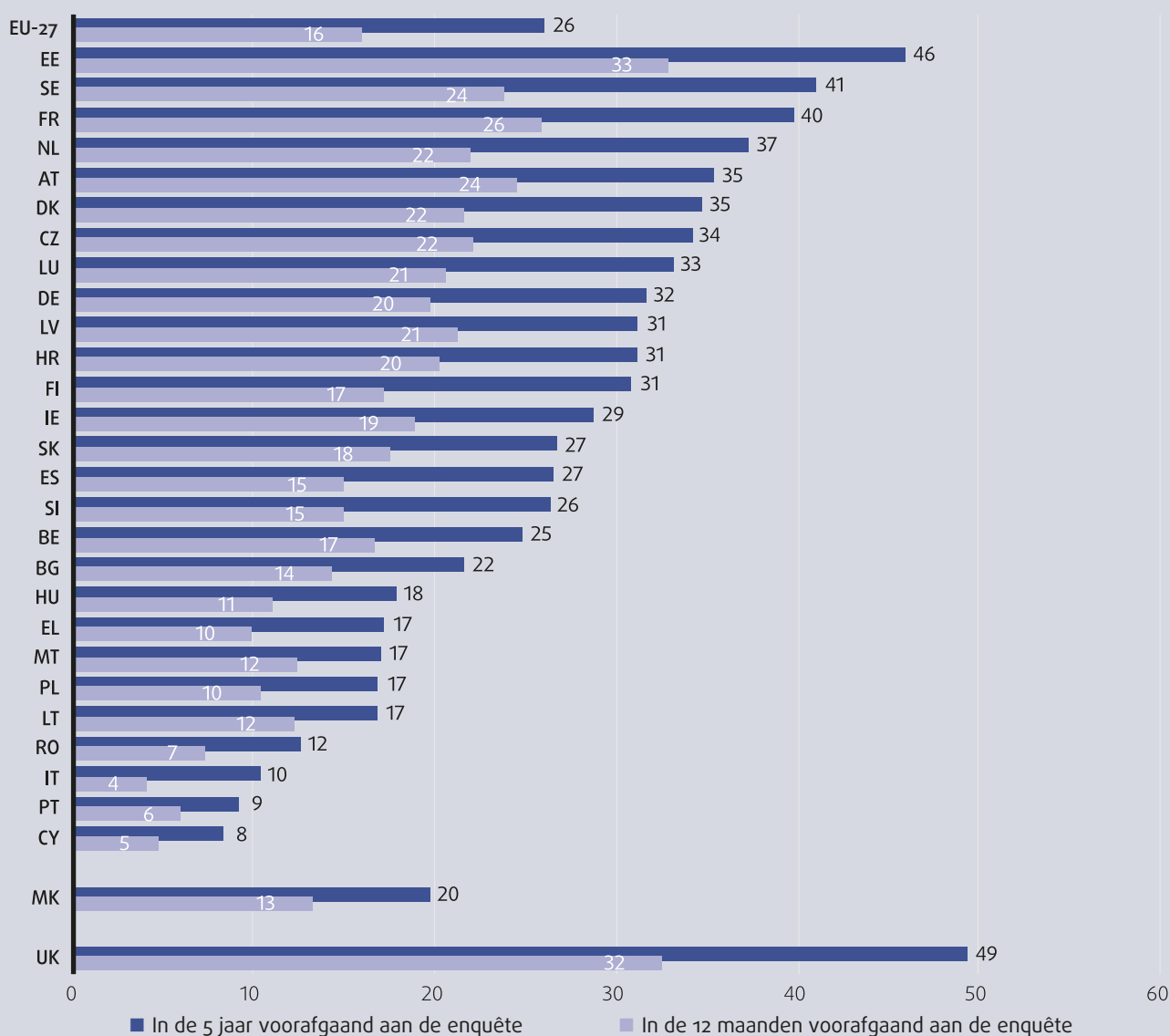
Dit kan een afspiegeling zijn van hun relatieve blootstelling aan risico's – 81 % van de 16- tot 29-jarige internetgebruikers winkelt online, tegenover 56 % van de internetgebruikers van 65 jaar en ouder in de EU-27 – gecombineerd met een groter bewustzijn van het fraudeprobleem.

- ★ Mensen die beperkt zijn in hun gebruikelijke activiteiten (door een gezondheidsprobleem of handicap) hebben vaker te maken met consumentenbedrog (36 % in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête) dan mensen zonder een dergelijke beperking (23 %). Hogere percentages worden ook waargenomen bij mensen die behoren tot een etnische minderheid (37 %) en die zichzelf identificeren als lesbisch, homoseksueel, biseksueel of "anders" (niet heteroseksueel) (35 %).
- ★ Twee op de vijf personen (41 %) die goederen of diensten online, telefonisch of per post hadden gekocht, geven bij het beschrijven van het meest recente incident van consumentenbedrog aan dat zij de goederen of diensten in het buitenland hadden besteld. In sommige EU-lidstaten lag het percentage grensoverschrijdende aankopen veel hoger: 94 % in Luxemburg en 87 % in Malta.

Opmerkingen:

Van alle respondenten in de EU-27, Noord-Macedonië en het Verenigd Koninkrijk (n = 34 948); gewogen resultaten.

FIGUUR 5: ERVARINGEN MET CONSUMENTENBEDROG IN DE VIJF JAAR EN IN DE TWAALF MAANDEN VOORAFGAAND AAN DE ENQUÊTE, PER LAND (%)

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

De ervaring van een inbraak in hun woning of andere eigendommen kan ertoe leiden dat slachtoffers zich onveilig voelen en vrezen dat het opnieuw zou kunnen gebeuren. Dit misdrijf heeft ook economische gevolgen – verlies van eigendom en schade aan de woning – waarmee mensen op verschillende manieren om moeten gaan, afhankelijk van hun financiële middelen en de dekking van hun verzekering. Inbraak vormt een inbreuk op het recht op eigendom (artikel 17 van het Handvest), de eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven (artikel 7) en het recht op menselijke waardigheid (artikel 1). Slachtoffers hebben daarom recht op een strafrechtelijke reactie op hun slachtofferschap, die dient als doeltreffende voorziening in rechte overeenkomstig artikel 47 van het Handvest en de richtlijn slachtofferrechten.

Een vergelijkbaar percentage mensen in de EU heeft te maken met misbruik van hun online bankrekening of betaalkaarten. Dit wijst op het vergelijkbare belang van onlinefraude bij de ervaringen van slachtoffers. De enquêteresultaten met betrekking tot online bank- en betaalkaartenfraude zijn van belang voor de EU-lidstaten bij de tenuitvoerlegging van de maatregelen in de richtlijn betreffende de bestrijding van fraude met en vervalsing van niet-contante betaalmiddelen (Richtlijn (EU) 2019/713), die de lidstaten uiterlijk op 31 mei 2021 in de nationale wetgeving moeten omzetten. De hogere percentages van online bank- en betaalkaartenfraude bij mensen die beperkingen ondervinden bij hun gebruikelijke activiteiten (als gevolg van een gezondheidsprobleem of handicap) geven aanleiding tot bezorgdheid over de uitbuiting van de meest kwetsbare personen in de samenleving. Deze kwestie houdt verband met artikel 16 (“Vrijwaring van uitbuiting, geweld en misbruik”) van het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Artikel 38 van het Handvest en de relevante secundaire EU-wetgeving (zoals de richtlijn betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt) voorzien over het algemeen in een hoog niveau van consumentenbescherming. Niettemin heeft een op de vier personen (26 %) in de EU-27 in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête te maken gehad met consumentenbedrog, dat wil zeggen bedrog met betrekking tot de hoeveelheid, kwaliteit, prijs of levering van goederen, artikelen of diensten die zij hebben gekocht. Hierbij gaat het niet altijd om criminele activiteiten, maar het eindresultaat is een klant die van mening is dat niet is voldaan aan zijn verwachtingen ten aanzien van het product of de dienst waarvoor hij heeft betaald. Wanneer er wel sprake is van criminele activiteiten, voorziet de richtlijn slachtofferrechten erin dat slachtoffers van consumentenbedrog, net als slachtoffers van andere misdrijven, passende bescherming, ondersteuning en toegang tot de rechter te krijgen.

De resultaten wijzen met name ook op een groot aantal grensoverschrijdende transacties wanneer goederen of diensten online, telefonisch of per post worden gekocht. Dit onderstreept de noodzaak van doeltreffende maatregelen om de consument in deze gevallen te beschermen. Net als bij online bank- en betaalkaartenfraude hebben consumenten die beperkt zijn in hun gebruikelijke activiteiten (door een gezondheidsprobleem of handicap) vaker te maken met consumentenbedrog. Om deze reden hebben zij bijzondere bescherming en ondersteuning nodig bij de toegang tot de rechter in overeenstemming met het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

De noodzaak om de bescherming van de consumentenrechten te versterken, onder meer door consumenten meer mogelijkheden te bieden en hun rechten doeltreffender te handhaven, is een van de kernpunten waarover de EU momenteel discussieert in het kader van de nieuwe consumentenagenda 2020-2025 van de Commissie.

ERVARINGEN MET AANGIFTE VAN DELICTEN BIJ DE POLITIE EN ANDERE AUTORITEITEN

Van lichamelijk geweld en intimidatie wordt in de meeste gevallen geen aangifte bij de politie gedaan.

- ★ Gevraagd naar het meest recente strafbare feit dat zij in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête hebben meegemaakt, verklaart 30 % van de respondenten in de EU-27 dat zij aangifte hebben gedaan van lichamelijk geweld bij de politie en 11 % van een geval van intimidatie.
- ★ Het aangiftepercentage van lichamelijk geweld loopt uiteen van 40 % tot 9 %, afhankelijk van het land, in het geval van het meest recente incident in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête. Dit kan deels samenhangen met het relatieve vertrouwen in het vermogen of de bereidheid van de politie om misdrijven te vervolgen. Het aangiftepercentage van intimidatie bij een autoriteit (met inbegrip van de politie) varieert van 31 % tot 5 %, afhankelijk van het land, voor wat betreft het meest recente incident in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête.
- ★ Behalve dat zij aangifte deden van lichamelijk geweld bij de politie, had 17 % van de slachtoffers naar aanleiding van een incident contact met medische diensten en nam 6 % contact op met een gespecialiseerde organisatie voor slachtofferhulp.
- ★ De aangiftepercentages variëren naargelang de sociaal-demografische kenmerken van de mensen. Mensen die gemakkelijk of zeer gemakkelijk met hun gezinsinkomen rondkomen, studenten en mensen die op het platteland wonen, zijn vaker dan anderen geneigd een geweldsincident dat zij hebben ondervonden niet aan te geven. Personen met beperkingen in hun gebruikelijke activiteiten (als gevolg van een gezondheidsprobleem of handicap), personen die tot een etnische minderheid behoren en personen die zichzelf als lesbisch, homoseksueel, biseksueel of “anders” identificeren, doen daarentegen sneller aangifte dan personen die zich niet tot deze groepen rekenen. Dit kan een afspiegeling zijn van de mate waarin deze specifieke groepen te maken krijgen met haatgerelateerde misdrijven.
- ★ Hogere aangiftepercentages worden ook waargenomen wanneer er sprake is van elementen van lichamelijk geweld die op ernstigere incidenten kunnen wijzen. Vooral in het geval van gewelddadige incidenten van seksuele aard werd 60 % aan de politie

FRA-ADVIES 5

De EU-lidstaten moeten overwegen specifieke maatregelen in te voeren om mensen aan te moedigen en in staat te stellen om aangifte te doen van strafbare feiten, met name gevallen van geweld en intimidatie, aangezien het aangiftepercentage bij deze misdrijven lager ligt dan bij andere misdrijven. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een goede toegang tot de rechter, omdat slachtoffers van misdrijven daarbij worden geïnformeerd over hun rechten en de ondersteuning die zij kunnen krijgen. Bij de vaststelling van maatregelen om mensen aan te moedigen misdrijven aan te geven, moet rekening worden gehouden met de enquêteresultaten die laten zien waarom zij geen aangifte doen en waarom niet-staatsburgers minder tevreden zijn wanneer zij aangifte doen van intimidatie.

Bij de invoering van dergelijke maatregelen moeten de EU-lidstaten onderkennen dat het bestaan van een relatie tussen dader en slachtoffer van invloed is op de waarschijnlijkheid dat aangifte van misdrijven wordt gedaan, zoals in geval van huiselijk of partnergeweld. Zoals uiteengezet in [advies 2](#) moet alles in het werk worden gesteld om aangifte van dergelijke misdrijven te stimuleren en te vergemakkelijken en slachtoffers in staat te stellen de cyclus van herhaalde victimisatie te doorbreken. In dit verband moeten de lidstaten ook kijken naar de mogelijkheden om bijstand en advies over hun rechten te verlenen aan slachtoffers van misdrijven die na een incident contact opnemen met andere diensten dan de politie, zoals medische zorgverleners.

Bij de registratie van strafbare feiten en de rapportages over de landelijke situatie zouden de EU-lidstaten gebruik kunnen maken van mechanismen voor aangifte door derden om meer incidenten op te sporen. Sommige van deze incidenten zouden anders niet onder de aandacht van de politie komen, zoals incidenten die de slachtoffers – om welke reden dan ook – niet als “ernstig” genoeg beschouwen om contact op te nemen met de politie.

gemeld, tegenover 27 % van de incidenten die niet seksueel van aard waren. Aangifte vindt minder vaak dan gemiddeld plaats wanneer de dader een gezins- of familielid is (slechts 22 % van de incidenten werd aangegeven bij de politie). Dit leidt ertoe dat veel minder aangifte wordt gedaan van huiselijk geweld en/of partnergeweld.

- ★ Drie op de vijf personen (62 %) die aangifte deden van intimidatie waren tevreden over de manier waarop de politie het incident afhandelde, evenals 63 % van degenen die aangifte deden van het meest recente geval van lichamelijk geweld. Daarentegen was slechts 42 % van de slachtoffers van intimidatie die geen staatsburger waren van het land waar zij woonden, tevreden over de manier waarop de politie het incident bij aangifte afhandelde, tegenover 63 % van de degenen die wel staatsburger waren.
- ★ Mensen die van incidenten van geweld en intimidatie geen aangifte deden, noemden als reden hiervoor het vaakst dat zij het incident niet als ernstig genoeg beschouwden om aangifte te doen. Eén op de vier personen (23 %) was van mening dat de politie niets zou doen en 14 % zei geen vertrouwen in de politie te hebben als redenen waarom lichamelijk geweld waarbij het slachtoffer gewond raakte niet bij de politie werd gemeld.
- ★ Vermogensdelicten worden – bij de politie of andere autoriteiten – vaker gemeld dan geweld of intimidatie. In de EU-27 werd van 73 % van de inbraken aangifte gedaan bij de politie, terwijl 95 % van de gevallen van online bank- of betaalkaartenfraude werd gemeld (bij de politie of andere autoriteiten). In totaal werd 50 % van de gevallen van consumentenbedrog in de EU-27 gemeld, maar in de meeste gevallen bij andere instanties dan de politie.

FIGUUR 6: REDENEN OM GEEN AANGIFTE BIJ DE POLITIE TE DOEN VAN GEWELD (EU-27, IN %) ^{a, b}

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

Opmerkingen:

- ^a Van de respondenten in de EU-27 die van het meest recente geweldsincident in de vijf jaar voorafgaand aan de enquête geen aangifte hebben gedaan aan de politie (n = 2 317); gewogen resultaten.
- ^b Bij de enquête konden de respondenten een of meer redenen opgeven voor de beslissing om geen aangifte te doen, voor zover van toepassing. Respondenten konden ook "weet ik niet" of "zeg ik liever niet" antwoorden.

De meeste gevallen van geweld en intimidatie worden niet aan de autoriteiten gemeld, terwijl van het merendeel van de vermogensdelicten waarnaar in de enquête werd gevraagd aangifte wordt gedaan bij de politie en sommige incidenten waarvan geen aangifte werd gedaan aan andere autoriteiten worden gemeld. Het aangiftepercentage van vermogensdelicten is doorgaans hoog omdat aangifte een voorwaarde is om een schadevergoeding te krijgen, bijvoorbeeld op grond van een verzekeringspolis. Deze resultaten wijzen erop dat mensen bereid zijn misdrijven aan de politie te melden wanneer zij dit zinnig achten, dat wil zeggen wanneer zij verwachten dat dit een concreet en gunstig resultaat oplevert.

Van lichamelijk geweld werd vaker aangifte gedaan als het incident tot letsel leidde, psychische gevolgen had of van seksuele aard was.

Met vergelijkingen tussen soorten misdrijven, zoals geweldsmisdrijven en vermogensdelicten, moet uiterst voorzichtig worden omgegaan. Toch blijkt uit de resultaten dat bij bepaalde soorten misdrijven veel incidenten aan andere autoriteiten worden gemeld dan aan de politie. Dit zou een reden kunnen zijn om alternatieve meldingsmogelijkheden voor verschillende incidenten in te voeren. De enquête van het FRA over geweld tegen vrouwen ondersteunt de hier beschreven bevindingen, aangezien daaruit blijkt dat veel vrouwen die het slachtoffer zijn van lichamelijk en seksueel geweld, contact opnemen met artsen en gezondheidsdiensten in plaats van met de politie. Uit de enquêtes van het FRA over de ervaringen van immigranten en nakomelingen van immigranten, Roma, joden en lhbt-personen blijkt dat ook veel slachtoffers van door haat ingegeven intimidatie en geweld contact opnemen met verschillende hulpverleners, maar geen aangifte doen bij de politie.

Slachtoffers hebben recht op een doeltreffende voorziening in rechte via het strafrechtstelsel. Om hun recht te kunnen halen, moeten zij toegang hebben tot de strafrechter (artikel 47 van het Handvest); deze toegang moet niet alleen theoretisch, maar ook praktisch gezien doeltreffend zijn. Dit vereist praktische ondersteuning van slachtoffers bij de aangifte, door hen meer mogelijkheden te bieden en hen aan te moedigen, overeenkomstig de algemene doelstelling van artikel 1 van de richtlijn slachtofferrechten en overweging 63, waarin wordt aangedrongen op de beschikbaarheid van betrouwbare ondersteunende organisaties. Deze moeten voor slachtoffers beschikbaar zijn, ongeacht of een slachtoffer aangifte doet van een strafbaar feit bij een bevoegde autoriteit (artikel 8, lid 5). Bovendien moeten slachtoffers volgens de richtlijn op een respectvolle, tactvolle, professionele en niet-discriminerende manier door de bevoegde autoriteiten worden behandeld; praktijkbeoefenaars die naar verwachting klachten moeten afhandelen, moeten daarvoor een specifieke opleiding krijgen, en mechanismen voor de aangifte door derden, alsook aangiften met behulp van communicatietechnologie, moeten worden bevorderd.

Ondanks de maatregelen in de richtlijn slachtofferrechten is de onderrapportage van strafbare feiten over het algemeen een ernstig probleem, met name in gevallen van seksueel en gendergerelateerd geweld, zoals wordt opgemerkt in de EU-strategie voor de rechten van slachtoffers (2020-2025). In de mededeling over de strategie wordt ook gewezen op onderrapportage door slachtoffers die behoren tot achtergestelde of kwetsbare gemeenschappen of minderheden, die mogelijk weinig vertrouwen hebben in overheidsinstanties, wat hen ervan weerhoudt aangifte van strafbare feiten te doen. In dit verband roept de strategie voor de rechten van slachtoffers de lidstaten op te "zorgen voor volledig en correcte tenuitvoerlegging van de richtlijn slachtofferrechten en andere EU-regels inzake slachtoffers van bepaalde misdrijven, met name met betrekking tot bepalingen inzake de toegang van slachtoffers tot informatie, ondersteuning en bescherming".

WAARNEMING VAN DELICTEN EN HET ONDERNEMEN VAN ACTIE

Meer dan een op de twee mensen in de EU zou bereid zijn in te grijpen wanneer zij getuige zijn van een strafbaar feit. Toch zou één op de vijf helemaal niet bereid zijn om in te grijpen.

FRA-ADVIES 6

De EU-lidstaten zouden kunnen overwegen meer bewustmakingscampagnes te houden om aandacht te vragen voor de individuele verantwoordelijkheid van mensen die getuige zijn van een strafbaar feit, waardoor het aantal meldingen aan de autoriteiten zou kunnen toenemen.

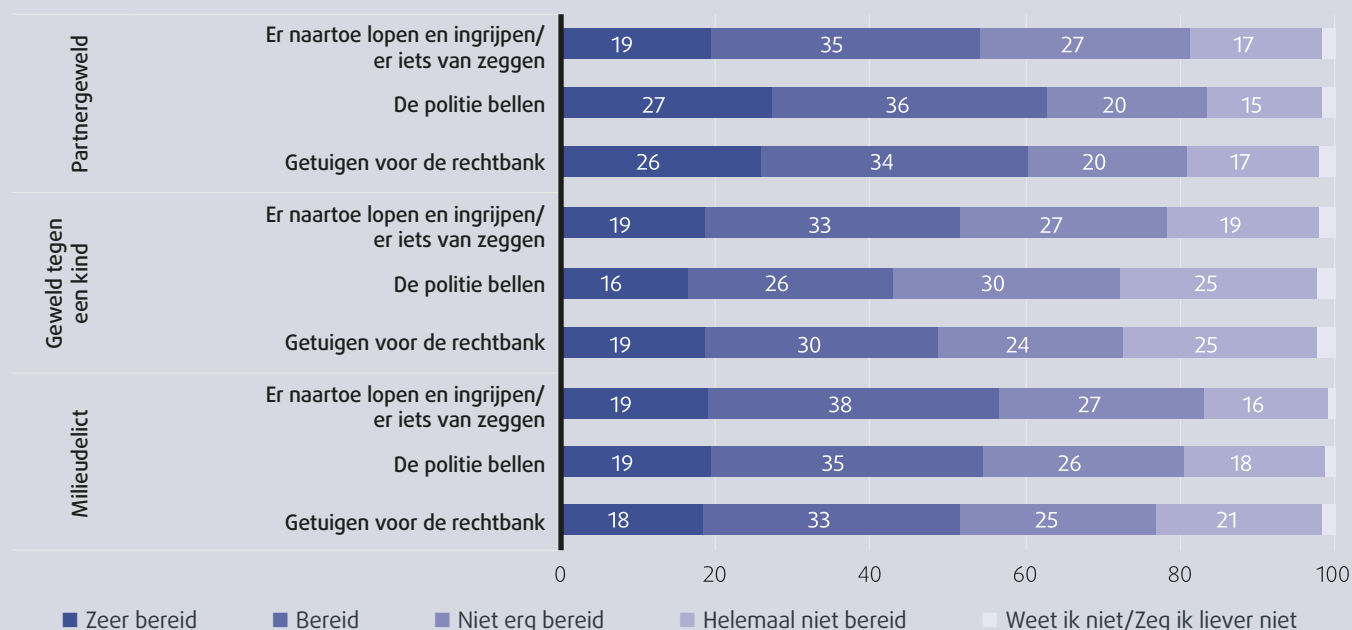
De lidstaten worden ook aangemoedigd campagnes op te zetten om de bereidheid van getuigen te verhogen om in te grijpen wanneer de waardigheid en de rechten van anderen in gevaar zijn, alsook om de veiligheid van getuigen daarbij te waarborgen.

Om de toegang van slachtoffers tot de rechter te vergemakkelijken, zouden de lidstaten kunnen overwegen doeltreffende mechanismen voor aangifte door derden te creëren die getuigen van misdrijven die geen contact willen met het strafrechtelijk systeem – bijvoorbeeld door de politie te bellen – de mogelijkheid bieden contact op te nemen met een derde partij, zoals maatschappelijke organisaties. De lidstaten zouden ook kunnen overwegen de toegang te verbeteren tot alternatieve kanalen om strafbare feiten persoonlijk te melden, bijvoorbeeld via e-mail, video-opnamen of online elektronische formulieren.

- ★ 54 % van de mensen in de EU-27 zou “bereid” of “zeer bereid” zijn om in te grijpen wanneer ze getuige waren van geweld tegen iemand door zijn of haar partner. De resultaten zijn vergelijkbaar wanneer mensen wordt gevraagd hoe zij zouden reageren op een ouder die op straat zijn kind slaat: in dit geval is 52 % “bereid” of “zeer bereid” om in te grijpen.
- ★ In het geval van niet-gewelddadige milieudelicten – iemand die een gebruikte koelkast in de natuur dumpt – zou 57 % “bereid” of “zeer bereid” zijn om in te grijpen.
- ★ Over het algemeen zijn mensen het meest geneigd de politie te bellen wanneer zij getuige zijn van geweld tegen iemand door zijn of haar partner, gevolgd door het dumpen van een oude koelkast. Gemiddeld zouden mensen in de EU-27 minder bereid zijn om de politie erbij te halen als zij een ouder zien die zijn of haar kind slaat.
- ★ Het percentage mensen dat “helemaal niet bereid” is om in rechte te getuigen, zelfs als hen dat wordt verzocht, varieert van 17 % in het geval van getuigen van iemand die zijn partner slaat tot 25 % in het geval van getuigen die een ouder zijn kind zien slaan. Deze resultaten verschillen echter aanzienlijk per lidstaat, met name met betrekking tot ouders die hun kind slaan.
- ★ De bereidheid van mensen om mee te werken aan het strafproces – bijvoorbeeld door de politie te bellen en desgevraagd te getuigen voor de rechtbank – is geringer bij ouderen, mensen met een lager opleidingsniveau en mensen die moeite hebben om rond te komen.
- ★ Mensen zijn minder bereid om in te grijpen wanneer een vrouw een man slaat (44 % in de EU-27 is daartoe “bereid” of “zeer bereid”) dan wanneer een man een vrouw slaat (64 % is “bereid” of “zeer bereid”).

Sociale cohesie impliceert de wil tot samenwerking en solidariteit tussen personen, met inbegrip van de bereidheid in te grijpen wanneer de rechten van anderen worden geschonden. Iedere rechtsorde is gebaseerd op de bereidheid van de leden van de gemeenschap om haar basisnormen te verdedigen. Uit de resultaten van de enquête blijkt dat iets meer dan de helft van de mensen in de EU bereid is om actief in te grijpen als zij ervan getuige zouden zijn dat mensen in het openbaar fysiek worden aangevallen, terwijl nog meer mensen bereid zouden zijn om in te grijpen wanneer zij getuige zouden zijn van een “niet-persoonlijk” milieudelict.

FIGUUR 7: BEREDIDHEID OM ACTIE TE ONDERNEMEN BIJ WAARNEMING VAN BEPAALDE STRAFBARE FEITEN, PER SITUATIE EN SOORT ACTIE (EU-27, IN %)

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

Opmerkingen:

Van alle respondenten in de EU-27 die zijn gevraagd om het onderdeel "Bewustzijn van rechten en verantwoordelijkheden" van de enquête in te vullen (n = 24 354); gewogen resultaten.

Wanneer een strafbaar feit in het openbaar wordt gepleegd, kan de getuige een cruciale rol spelen bij de ondersteuning van het slachtoffer. Dat kan bijvoorbeeld door tussenbeide te komen wanneer men iemand een misdrijf ziet plegen, de politie te bellen of, waar nodig, een verklaring tegen de dader af te leggen voor de rechter. Bij sommige strafbare feiten – zoals het voorbeeld van het milieudelict dat in de enquête werd gebruikt – is er geen enkel "slachtoffer", maar kunnen omstanders een belangrijke rol spelen bij de melding ervan aan de autoriteiten. In het geval van andere soorten strafbare feiten, zoals misdrijven waarbij een bijzonder kwetsbare groep slachtoffers betrokken is, namelijk kinderen, hebben omstanders een belangrijke rol in verband met de noodzaak kinderen doeltreffend te beschermen tegen alle vormen van geweld – waaronder lichamelijk geweld dat bedoeld is om een beperkte mate van pijn of ongemak te veroorzaken, hoe licht ook, zoals een klap met de vlakke hand – terwijl zij onder de hoede staan van ouders of anderen, in overeenstemming met het Verdrag inzake de rechten van het kind (VRK).

In overweging 63 erkent de richtlijn slachtofferrechten tot op zekere hoogte het belang van indirecte meldingsmogelijkheden: daarin wordt opgeroepen tot invoering van een mechanisme voor aangifte door derden, waaronder organisaties uit het maatschappelijk middenveld, om de aangifte van strafbare feiten te vergemakkelijken. In dit verband pleit de richtlijn ook voor de mogelijkheid om bij het indienen van klachten gebruik te maken van communicatietechnologie, zoals e-mail, video-opnamen of online elektronische formulieren.

VREES VOOR MISDRIJVEN EN RISICOMIJDING

Vrouwen vermijden vaker dan mannen plaatsen en situaties omdat zij bang zijn voor aanranding of intimidatie. Dit beperkt hun mogelijkheden om deel te nemen aan het openbare leven.

FRA-ADVIES 7

De EU-lidstaten moeten erkennen dat de vrees van mensen voor hun persoonlijke veiligheid met name voor vrouwen negatieve gevolgen heeft. Zij voelen zich vaak genoodzaakt om de plaatsen waar zij naartoe gaan en wat zij doen te beperken als reactie op de dreiging van lichamelijk en seksueel geweld of intimidatie, zoals eerder is gebleken uit het onderzoeksverslag van het FRA over geweld tegen vrouwen. Autoriteiten die zich bezighouden met misdaadpreventie kunnen de resultaten van de huidige enquête gebruiken bij het vaststellen van maatregelen die gelijke toegang tot de openbare ruimte waarborgen, zoals methoden voor het voorkomen van criminaliteit en het verminderen van de angst voor criminaliteit door een aangepaste vormgeving van de omgeving.

De maatregelen van de EU-lidstaten ter verbetering van het veiligheidsgevoel van burgers moeten vooral gericht zijn op groepen in de samenleving die zich onevenredig veel zorgen maken over hun veiligheid, wat hen ertoe brengt potentieel onveilige plaatsen en situaties te vermijden. Behalve vrouwen zijn dat ook mensen met een lager opleidingsniveau, werklozen en mensen die moeite hebben om rond te komen.

- ★ In de EU-27 is 63 % van de mensen zeer of enigszins bezorgd dat iemand de komende twaalf maanden online misbruik maakt van hun bankrekening of creditcard/debetkaart. Daarnaast maakt 62 % zich zorgen over de mogelijke diefstal van hun mobiele telefoon, portemonnee of tas in de komende twaalf maanden. 54 % is bovendien zeer of enigszins bezorgd dat iemand in hun woning zal inbreken om iets te stelen (of daartoe een poging zal doen). Verder maakt 47 % zich zeer of enigszins zorgen het slachtoffer te kunnen worden van een terroristische aanslag.
- ★ Bepaalde sociaal-demografische kenmerken houden verband met de mate van bezorgdheid van mensen om slachtoffer van een strafbaar feit te worden. De vrees voor criminaliteit is groter bij vrouwen, mensen met een lager opleidingsniveau, werklozen en mensen die moeite hebben om rond te komen met hun gezinsinkomen. Mensen die beperkt zijn in hun gebruikelijke activiteiten (door een gezondheidsprobleem of handicap), mensen die buiten de EU zijn geboren en mensen die zichzelf als deel van een etnische minderheid beschouwen, maken zich ook meer zorgen over criminaliteit dan mensen zonder beperkingen, mensen die in de landen zijn geboren waar de enquête is gehouden en degenen die zichzelf niet tot een etnische minderheid rekenen.
- ★ Uit angst om lichamelijk of seksueel te worden misbruikt of geïntimideerd doen vrouwen in de drie in de enquête genoemde situaties meer dan mannen aan actieve risicomijding: het mijden van plaatsen waar verder niemand is, het mijden van bepaalde straten of gebieden, en het voorkomen alleen te zijn met iemand die ze kennen.
- ★ Terwijl 64 % van de vrouwen op zijn minst af en toe plaatsen mijdt waar geen andere mensen zijn, doet 36 % van de mannen dat. Het mijden van bepaalde situaties en plaatsen komt ook vaker voor bij jongeren, maar met duidelijke genderverschillen. In de leeftijdsgroep 16-29 jaar mijdt 83 % van de vrouwen en 58 % van de mannen een of meer van de drie situaties die in de enquête worden genoemd, uit angst voor geweld of intimidatie.
- ★ Specifiek vermijdt 41 % van de vrouwen uit angst voor geweld of intimidatie het op zijn minst af en toe om alleen te zijn met iemand die zij kennen, tegenover 25 % van de mannen.
- ★ Mensen die te maken hebben gehad met lichamelijk geweld en/of intimidatie zullen vaker situaties mijden die zij als potentieel onveilig ervaren. Zo probeert 37 % van de vrouwen in de EU-27 die te maken hebben gehad met lichamelijk geweld en/of intimidatie, situaties te mijden die volgens hen een risico op lichamelijk of seksueel geweld of intimidatie opleveren, tegenover 21 % van de vrouwen die geen lichamelijk geweld en/of intimidatie hebben meegemaakt.

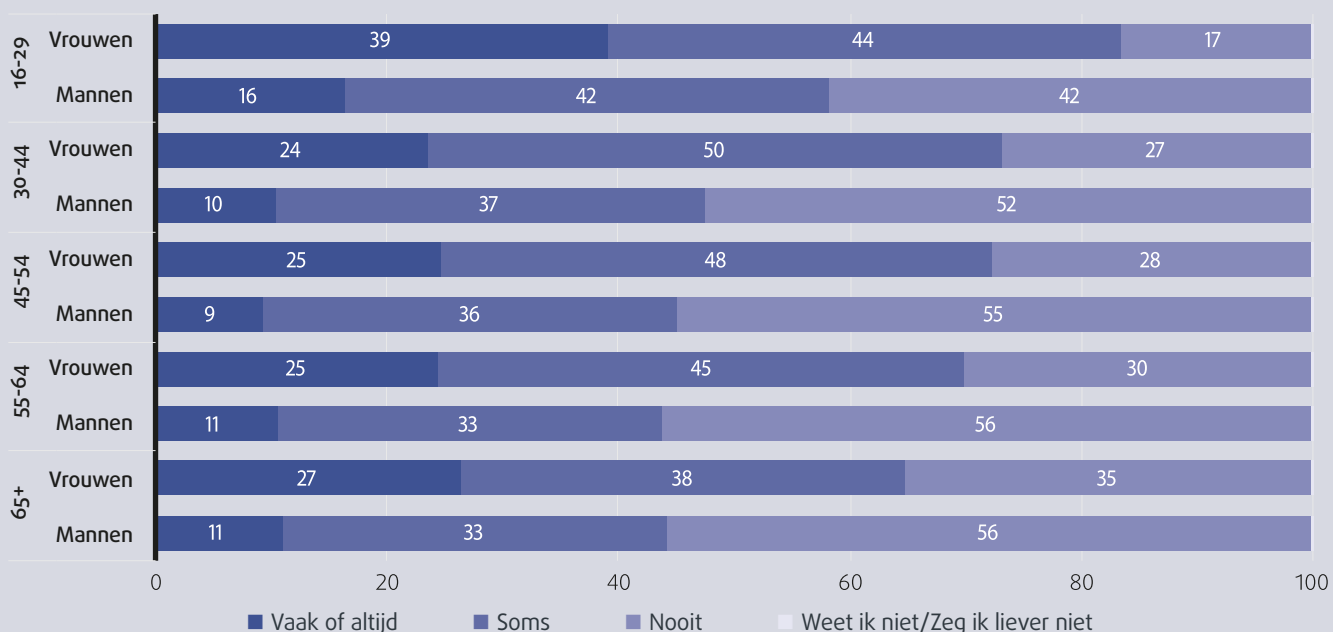
Het sociale leven van mensen wordt sterk beïnvloed door de kans om slachtoffer te worden van een strafbaar feit, aangezien deze van invloed kan zijn op de keuzen van mensen, zoals beslissingen over gebieden of situaties die zij willen mijden. In sommige gevallen kan de dreiging van criminaliteit zich uitstreken tot een veel grotere groep mensen dan degenen die daarvan persoonlijk het slachtoffer zijn geworden. Uit de resultaten blijkt dat er een verschil is tussen de ervaringen van vrouwen en mannen, wat betreft de bezorgdheid over verschillende misdrijven, maar met name wat betreft risicomijdend gedrag dat is ingegeven door iemands bezorgdheid over zijn of haar veiligheid. Vrouwen, en met name jonge vrouwen, nemen aanzienlijke risicomijdende maatregelen tegen de dreiging van (met name) seksuele intimidatie en seksueel geweld, waarvan vrouwen onevenredig vaak het slachtoffer worden. Deze belemmering bij het bezoeken van openbare plaatsen vormt een inperking van verschillende grondrechten, met name het recht op vrijheid (artikel 6 van het Handvest) en de eerbiediging van het privéleven (artikel 7).

Het mijden van risico's kan een rationele reactie zijn op negatieve ervaringen, zoals de ervaringen van vrouwen met seksuele intimidatie, zoals blijkt uit de enquête van het FRA over geweld tegen vrouwen. Deze constatering moet echter worden gezien in de context van de mogelijkheden en de gelijke kansen om gebruik te maken van de openbare ruimte. Bovendien moet ook aandacht worden besteed aan de lagere graad van risicomijding van mannen, aangezien zij op openbare plaatsen meer te maken krijgen met bepaalde vormen van criminaliteit.

De vrees om slachtoffer te worden van een misdrijf is groter bij mensen die een lager opleidingsniveau hebben, werkloos zijn, beperkt zijn in hun gebruikelijke activiteiten (door een gezondheidsprobleem of handicap) of moeite hebben om van hun gezinsinkomen rond te komen. Dit kan samenhangen met verschillende factoren, zoals wonen in een gebied met relatief veel criminaliteit; de relatief ingrijpende gevolgen van vermogensdelicten voor mensen die het al zwaar hebben vergeleken met mensen die over voldoende financiële middelen beschikken om gestolen spullen gemakkelijk te vervangen of over een uitgebreide verzekering beschikken; of het feit dat mensen met een lager inkomen zich minder veiligheidsmaatregelen kunnen veroorloven, bijvoorbeeld omdat zij geen auto hebben of geen taxi kunnen nemen als zij 's nachts uitgaan.

FIGUUR 8: VERMIJDING VAN EEN OF MEER VAN DE DRIE GENOEMDE SITUATIES IN DE TWAALF MAANDEN VOORAFGAAND AAN DE ENQUÊTE UIT ANGST VOOR GEWELD OF INTIMIDATIE, NAAR GESLACHT EN LEEFTIJD (EU-27, IN %) ^{a, b}

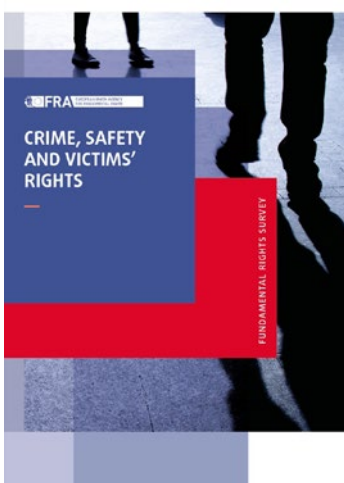

Bron: FRA, Enquête over de grondrechten 2019; gegevensverzameling in samenwerking met CBS (NL), CTIE (LU) en Statistik Austria (AT)

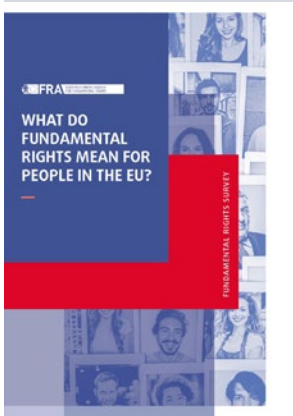
Opmerkingen:

- ^a Van alle respondenten in de EU-27 (n = 32 537); gewogen resultaten.
- ^b In de enquête werd de respondenten de volgende vraag gesteld: "Hebt u op enig moment in de afgelopen twaalf maanden een van de volgende dingen gedaan uit angst voor lichamelijk of seksueel geweld of intimidatie? A) mijden van bepaalde straten of bepaalde gebieden; B) mijden van plaatsen waar geen andere mensen zijn, bijvoorbeeld parken of parkeergarages; C) vermijden alleen te zijn met iemand bij wie u zich onveilig voelt". De figuur combineert de antwoorden van de respondenten op de drie vragen. Indien een respondent "vaak" of "altijd" heeft geantwoord voor een van de drie vragen, wordt zijn antwoord in die categorie weergegeven. Als een respondent een van de drie vragen heeft beantwoord met "soms" maar geen van de drie met "vaak" of "altijd", wordt zijn antwoord hierboven weergegeven als "soms". Respondenten die op alle drie de vragen "weet niet" of "zeg ik liever niet" hebben geantwoord, zijn opgenomen in de categorie "weet niet/zeg ik liever niet".

In deze samenvatting worden de belangrijkste bevindingen uit het tweede verslag van het FRA over de enquête over de grondrechten gepresenteerd.

Het FRA heeft verschillende andere documenten gepubliceerd waarin bepaalde resultaten uit de enquête worden beschreven. Deze zijn te vinden op de website van het FRA.

PROPAGEER EN BESCHERM UW GRONDRECHTEN IN DE HELE EU

In deze samenvatting worden de belangrijkste inzichten uit het tweede hoofdverslag van het FRA op basis van zijn enquête over de grondrechten gepresenteerd. Met deze enquête zijn van ongeveer 35 000 mensen gegevens verzameld over hun ervaringen, belevingen en opvattingen met betrekking tot allerlei kwesties die op verschillende manieren te maken hebben met mensenrechten.

Het tweede verslag van het FRA richt zich op de ervaringen van mensen als slachtoffers van bepaalde soorten criminaliteit, waaronder geweld, intimidatie en vermogensdelicten. In het verslag wordt ook onderzocht hoe vaak van deze misdrijven aangifte wordt gedaan bij de politie; hoe bezorgd mensen zijn om slachtoffer te worden van een misdrijf; en hoe bereid zij zijn om in bepaalde situaties tussenbeide te komen, aangifte te doen bij de politie of desgevraagd voor de rechter te getuigen.

De hier gepresenteerde resultaten bieden de eerste gegevens van een EU-brede enquête over criminaliteit met betrekking tot de ervaringen van de bevolking in het algemeen met slachtofferschap van misdrijven, die kunnen worden gebruikt als uitgangspunt voor het beleid en de wetgeving van de Unie en de lidstaten betreffende de slachtoffers van misdrijven.

FRA – BUREAU VAN DE EUROPESE UNIE VOOR DE GRONDRECHTEN

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Wenen – Oostenrijk

Tel +43 158030-0 – Fax +43 158030-699

fra.europa.eu

 facebook.com/fundamentalrights
 twitter.com/EURightsAgency
 linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie